กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ภาพข่าวกิจกรรม

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม วันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔

จัดทำโดย กลุ่มพัฒนาความร่วมมือและศักยภาพ
ภาคีเครือข่ายอนามัยสิ่งแวดล้อม

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “รอบรู้การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19”

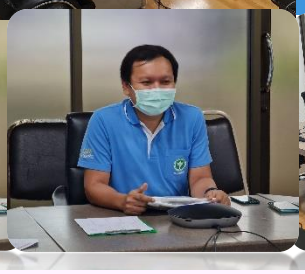

วันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ นายสมชาย ตู้แก้ว ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นประธานเปิด**การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “รอบรู้การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19”** วัตถุประสงค์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การลงพื้นที่ปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 (โรงพยาบาลสนาม, Community Isolation) การเตรียมทีม การวางแผนการปฏิบัติงานในพื้นที่ด้านการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ/มูลฝอยทั่วไป การจัดการน้ำเสีย ส้วมและสิ่งปฏิกูล ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

○ ประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานในพื้นที่ด้านการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

โดย นายประโชติ กราบกราน กลุ่มพัฒนาการสุขาภิบาล และทีมงาน

๑. การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

สิ่งสำคัญในการดำเนินงาน คือ องค์ความด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ตัวอย่าง สถานการณ์การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมกรณีสาธารณภัยที่ผ่านมา เช่น กรณีเกิดสึนามิ กรมอนามัยมีส่วนร่วมการดำเนินงานในพื้นที่ อาทิ การจัดการมูลติดเชื้อ การติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียในสถานที่ตรวจพิสูจน์ศพวัดย่านยาว ซึ่งต้องมีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ตั้งแต่แหล่งกำเนิด การเก็บขน และการกำจัด ซึ่งการจัดการมูลฝอยติดเชื้อร่วมกับทีม IC ต้องมีการติดตามและประเมินสภาพปัญหา พร้อมวางแผนการจัดการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สำหรับ**ขั้นตอนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ** ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ ๑) คัดแยกและเก็บรวบรวม (แยกมูลฝอยประเภทอื่น ๆ ออกจากมูลฝอยติดเชื้อ รวมทั้งแยกประเภทมีคมและไม่มีคม) ๒) เคลื่อนย้าย ๓) ขนส่ง (ยานพาหนะที่ควบคุมอุณหภูมิ การใช้ระบบเอกสารกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ) ๔) กำจัด (การทำลายเชื้อโรค และการกำจัดขั้นสุดท้าย) เช่น **การวางระบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในรพ.บุษราคัม** คือ การกำหนดจุดทิ้งและเส้นทางการเคลื่อนย้ายมูลฝอย และชี้แจงผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน(SOP) และ กำหนดเส้นทางการเคลื่อนย้าย ในส่วนของ**ศักยภาพระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อของประเทศ** มีทั้งหมด ๑๔ Cluster โดยปัจจุบันมีศักยภาพในการกำจัด จำนวน ๒๗๕ ตัน/วัน ทั้งนี้การจัดการมูลฝอยติดเชื้อของประเทศต้องอาศัยความร่วมมือทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึง คือ การให้ผู้ปฏิบัติงานมีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (ความรู้ในการปฏิบัติงาน การถอดและการใส่ชุด PPE รวมถึงการให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับการฉีดวัคซีน COVID-19)

๒. การจัดการมูลฝอยทั่วไป

การจัดการมูลฝอยทั่วไปตั้งแต่การจัดการ ณ แหล่งกำเนิด โดยการวางระบบ การเก็บรวมรวม การเคลื่อนย้าย สถานที่พักมูลฝอยทั่วไป การประสานให้ อปท. หรือบริษัทเข้ามาเก็บขนเพื่อนำไปกำจัดด้วยวิธีที่ได้มาตรฐานตามกฎกระทรวงฯ หรือการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill)

๓. การจัดการน้ำเสีย ส้วมและสิ่งปฏิกูล

แหล่งกำเนิดน้ำเสีย เกิดจากการซักล้าง การทำความสะอาด และกิจกรรมอื่นๆ โดยปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นเฉลี่ยประมาณ ๒๐๐ ลิตร /คน/วัน ในส่วนของห้องส้วมและห้องอาบน้ำก่อให้เกิดทั้งน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล **ระบบบำบัดน้ำเสีย** แบ่งเป็น ๓ กรณี คือ ๑) กรณีใช้ระบบบำบัด on site (ไม่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ) ๒) กรณีใช้การบำบัดแบบเคมีในการฆ่าเชื้อ (มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ๓) กรณีมีพื้นที่เพียงพอ (มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ) การเติมคลอรีนอิสระ (Free Chlorine) ต้องมีค่าไม่น้อยกว่า ๐.๕ – ๑.๐ ppm และระยะเวลาสัมผัสไม่น้อยกว่า ๓๐ นาที ดังนั้นการออกแบบจำเป็นต้องเผื่อสำหรับกรณี peak flow รวมทั้งคำนึงถึงปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

ประเด็นที่สำคัญจากการลงพื้นที่ปฏิบัติงาน คือ ๑) การคัดเลือกสถานที่ให้พิจารณาสถานที่ที่มีโครงสร้างรองรับเป็นอันดับแรก เช่น ระบบบำบัดน้ำเสียของอาคาร ๒) การพิจารณาความเพียงพอของห้องส้วม หากไม่เพียงพอ ต้องจัดหาส้วมเคลื่อนที่ รถสุขาเคลื่อนที่ส้วมสำเร็จรูปชั่วคราว หรือก่อสร้างเพิ่มเติม ๓) เน้นทำความสะอาดและฆ่าเชื้อจุดสัมผัสร่วมในห้องส้วม ๔) แนะนำข้อปฏิบัติในการใช้ส้วมอย่างปลอดภัย ๕) จัดให้มีระบบเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทิ้ง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชุมชน (หลักการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย การตรวจคลอรีนอิสระคงเหลือ และการเก็บตัวอย่างน้ำ เพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้ง) ๖) ให้มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลอย่างถูกต้อง ๗) การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

○ การลงพื้นที่ปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 (โรงพยาบาลสนาม , Community Isolation)

โดย นายนิพนธ์ อ้นแฉ่ง กลุ่มพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ และทีมงาน

การลงพื้นที่ปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 มี ๒ ส่วน คือ ๑) การดำเนินงานโรงพยาบาลสนาม ศูนย์แรกรับและส่งต่อผู้ป่วยโควิด ๒) การดำเนินงาน CI ของชุมชนที่มีการติดเชื้อ และ HI

ปัญหา/อุปสรรค/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเนินงาน ดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่ลงปฏิบัติงานในพื้นที่ ควรศึกษาทบทวนองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จำเป็น เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การวางแผนงาน การจัดเตรียมและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการลงพื้นที่ ควรมีการวางแผนงานเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งอาจเป็นภาระในการบริหารจัดการระยะยาว

๓) สิ่งสนับสนุนพื้นที่ ได้แก่ ชุดสาธิต ถุงแดง และองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การสนับสนุนคลอรีน เป็นการสนับสนุนระยะหนึ่งเนื่องจากไม่ใช่บทบาทของหน่วยงานในการสนับสนุนพื้นที่

“ความร่วมมือจากทุกคน จะช่วยให้เราผ่านวิกฤตินี้ไปด้วยกัน”